

David García

Anellar no és preservar, és tan sols la primera baula de la cadena

Per **Lupe Suárez**

Tenim entre nosaltres David García -illenc canari de naixement, illenc balear per amorosa convicció- que treballa en aquests redols, ja fa un grapat d'anys, encaçant dins la nit els vestigis més autòctons i originals.

Ets ornitòleg i quiropteròleg. Com et definiries?

La veritat és que a Mallorca molta gent em coneix pel tema de les ratapinyades però realment sóc més ornitòleg. Vaig començar amb el tema de les aus a Canàries als anys 90. És veritat, però, que els darrers anys, a partir del 2004, m'he dedicat a estudiar el grup de les ratespinyades i amb els anys he anat aprenent. Alguns anys he dedicat més temps a les ratespinyades que a les aus, però realment em definiria més aviat com a naturalista, sobretot perquè el que més m'atreu són aquells grups que estan poc estudiats, dels quals hi ha poca informació, la qual cosa em desperta la curiositat per voler saber quines espècies hi ha i com es distribueixen. A mesura que vaig respondent les preguntes en sorgeixen de noves i, si a més a més, són espècies amenaçades, idò més m'atreu. Els darrers anys he estat fent coses amb micromamífers. He treballat amb companys d'Eivissa amb la fagina (*Martes foina*), ja que vivia a les Pitiüses i uns deien que hi havia presència i uns altres que no n'hi havia. Així que juntament amb un grup d'amics i amb doblers que posà el GEN per fer fototrampeig ens dedicàrem a esbrinar el que passava i, finalment, varem fer una nota aclarint que l'espècie s'havia extingit. Aquest exemple ve a explicar això que et comentava, la curiositat pels animals que estan poc estudiats, i encara que la meva passió siguin les aus marines, donaré suport als estudis d'aquelles espècies on hi ha mancança d'informació o aniré als indrets menys freqüentats per aportar dades d'altres llocs menys estudiats.

Tenc entès que ets guanche. Expli-ca'ns, com vares anar a parar de les

Illes Canàries a les Illes Balears?

Com molta gent sap, la meua companya és la mallorquina Patrícia Arbona. Ens varem conèixer a Tenerife i quan ella va decidir tornar a Balears pel tema laboral no vaig dubtar a venir amb ella. També m'atreia molt el fet que fossin illes... pel meu caràcter illenc. Bé, acabàrem a l'illa de Formentera, i em sento molt orgullós d'haver viscut allà pel fet d'esser tan petita. Hi estàrem tres anys i llavors passàrem a Eivissa on visquérem quatre anys i, finalment, acabàrem a Mallorca. Tenc bons amics a les Pitiüses, illes que m'estimo molt. Tenc el rècord a Mallorca, mai havia estat tants anys seguits en una illa. Ara tocaria que anéssim a Menorca! Però he tengut molta sort, perquè tot i que no he viscut a Menorca, tenc la fortuna de conèixer-la bé. El fet de viatjar per les illes per temes de feina m'ha brindat l'oportunitat de poder conèixer la majoria d'ornitòlegs illencs, des de Santi Costa a Formentera, passant pels d'Eivissa, Oliver Martínez, Esteban Cardona i Joan Carles Palerm, i evidentment, els de Mallorca que no són pocs. I pel que fa als menorquins, he fruit de tan bones amistats que em fan sentir molt content d'haver-los conegut. Al final, m'ha agradat molt viure a Balears perquè tenc una visió global de l'arxipèlag. També la tenc del canari, encara que avui en dia jo diria que conec millor aquest. El motiu realment ha estat la meua parella, i estic content d'haver acabat aquí. Les illes són interessants i boniques, tant com ho pot ésser la regió macaronèsica. Em considero illenc. És un caràcter que ens fa sentir un poc diferents als peninsulars...

D' ençà que arribares has fet molta feina estudiant les ratespinyades, i el 2007 t'engrescares en un blog amb el títol de ratapinyades de Balears. Com ha anat avançant l' estudi sobre aquest grup faunístic? Quins trets remarcaries d'aquests mamífers voladors en comparació amb els aucells?

Aquest interès per les ratespinyades, curiosament, va sorgir a Eivissa, però influit



per un amic de Canàries, Domingo Trujillo, que va venir a fer feina amb aquest grup faunístic al Parc Natural de ses Salines d'Eivissa i Formentera. Ell va realitzar un catàleg de les espècies de ratespinyades del Parc i va estudiar-ne la seva distribució, descobrint algunes espècies noves per a Eivissa i Formentera. Em va proposar organitzar un equip i presentar alguns projectes relacionats amb les ratespinyades i li vaig dir que sí, principalment pel fet de que era un grup poc estudiat a Balears. Començarem fent feina a Formentera i després a Eivissa, on citarem espècies noves al 2004. A partir d'aquest any, les ratespinyades foren com un passaport per a recórrer tot l'arxipèlag, perquè després vaig estar fent feina amb ratespinyades a Cabrera, Mallorca, concretament a s'Albufera, després, a Menorca a s'Albufera des Grau... i durant uns anys he treballat a diversos parcs naturals trobant espècies noves, no només per a les diferents illes per separat, sinó també citant-ne de noves per a l'arxipèlag com són *Pipistrelus nathusii* i *Myotis daubentonii*. Això demostra que era un grup veritablement oblidat. Durant aquests anys m'he dedicat a llegir molt sobre les ratespinyades, freqüentar amics de la península que treballaven amb aquest grup, deixant un poc de banda el tema de l'ornitologia. Si durant els primers anys la importància residia en saber

quines espècies hi havia a Balears i com estaven distribuïdes, ara les preguntes són altres. D'algunes espècies vull saber quines poblacions hi ha i quina és la seva tendència i conèixer allò que les amenaça. Per tant, és més una preocupació de conservació més que de catalogació. Balears pot presumir de gaudir del privilegi de tenir una important riquesa de ratespinyades, al voltant de 19 espècies, això gràcies a la proximitat al continent europeu. Però, per altra banda, hi ha moltes espècies que estan molt malament, concretament les cavernícoles, i és important dedicar-li temps i esforç per conèixer-les millor i adoptar les mesures adequades per a la seva conservació.

Moltes espècies d'aucells són fàcils d'identificar a simple vista o amb uns prismàtics senzills. Es treballa de dia i compten amb més afició. Són els reis. Dins aquest mateix món de les aus són els rapinyaires nocturns els manco estudiats, precisament perquè són nocturns. Amb les ratespinyades no es tracta tant de veure-les com d'escoltar-les, i això es fa amb dispositius detectors d'ultrasons. Aquests sistemes han millorat bastant en els últims anys. Molta gent et sap dir les espècies de mamífers de Balears i que gran part d'elles són introduïdes. Fa molt de temps, és cert, però introduïdes. El mart, el motel i la ge-

neta, com també l'erigó o la rata cellarda, ... tots exceptuant aquells mamífers que tingueren la capacitat de colonitzar de forma activa el nostre territori, com ara les ratespinyades. Balears té una gran diversitat, i molta gent possiblement no te'n sabria anomenar més de 4 o 5 espècies. Per exemple, a Eivissa una de les espècies que descobríem fou la ratapinyada de coa llarga (*Tadarida teniotis*) que no estava citada a les Pitiüses, tot i que és audible i la pots escoltar. De fet, tothom que hi ha estat l'ha escoltada, però la gent interpreta que aquell so és d'un insecte.

La raó per la qual feim l'entrevista en un indret tan escarpat com són els penya-segats del Toro és perquè actualment vols realitzar un cens de falcó (*Falco peregrinus*) a l' illa de Mallorca. Per què aquesta espècie?,

Aquest és un bon lloc, encara que no tenc molt ben localitzats els territoris. Allà tens una pàssera, l'has vista? Bé, el motiu és perquè sempre m'han atret bastant. He tengut la sort de fer feina amb aquesta espècie, sobretot a Eivissa i Formentera, i en els darrers anys, malgrat que no he treballat amb ella aquí a Mallorca, sempre estava pendent dels territoris que veia, les colles... Enguany he començat a confirmar

algunes parelles i, poc a poc, a censar la població de falcó a Mallorca, però no hi ha pressa. No només vull conèixer el nombre de falcons, sinó que a mesura que vaig confirmant les colles, vull obtenir informació del territori i descriure, mitjançant anàlisi de variables, quin tipus d'hàbitat empen, densitat, productivitat... Si, al final, durant molts anys tens diverses colles localitzades i els en fas un seguiment, veus com evoluciona la productivitat al llarg del temps i pots relacionar aquestes fluctuacions amb altres paràmetres com, per exemple, l'alimentació. I ho faig per afició, però tenc clar que si comences una cosa l'has d'acabar. Com? Idò publicant. Sobretot perquè malgrat tu creguis que la teva incidència és nul·la, un dia en un penya-segat, com avui mateix, podem estar molestant una pàssera, fins i tot l'espècie que estas estudiant, el falcó, per exemple. La informació s'ha de compartir, ja sigui en una publicació senzilla com un anuari, o en una molt més ambiciosa i que contribueixi al coneixement que es té d'aquella espècie.

Al final, les coses que farem seran simplement descripcions del que tenim. El més important avui dia -atès que el tema del medi ambient està tan malament- és deixar constància del que hi ha a Mallorca ara mateix, ja que no sabem com poden acabar les coses. Així, en un futur se sabrà que durant aquests anys hi havia tantes colles de falcons, i que aquestes han anat a més o a menys. Cal establir objectius. Per exemple, si m'agrada molt observar aus aquàtiques, idò proposar-se, una vegada al mes, en tinguís o no ganes, censar la població per saber com evoluciona. Després ens podem deixar orientar per persones una mica més expertes per tal de donar forma a les dades obtingudes, i ja que tenim la sort de tenir l'anuari ornitològic, publicar-ne els resultats. No estic en contra d' anar únicament al camp a veure aus.... anem a veure, però si surts bastant, en saps i t'agrada idò dir: "vaig a passar el matí mirant falcons a veure si surt una colla". També és bo marcar-se un temps, un període i publicar un informe, o aportar la informació a un company... És important llegir articles científics per a tenir una visió general, anar al camp i aprofitar el temps. A vegades passa que anam al camp, prenem moltes dades, després ens informam i veiem que ens falta informació, perquè potser no hem emprat la metodologia adequada i l'errada radica en una mala planificació inicial de com dissenyar l' estudi.

Amb la feina que realitzes mai has vist perillar la teva vida?

Sempre que som al camp ens pot passar alguna cosa, com senzillament travelar, però quan treballes amb aus marines o, en el meu cas, amb ratespinyades, has de baixar per penya-segats, per torrents,



PATRICIA ARBONA

cavitats... t'acabes exposant a alguns perills. Aconsellaria a la gent que es federàs. En el meu cas, estic federat a l'associació d'espeleo, així si te passa res et pot cobrir l'assegurança de la federació. Afortunadament no m'ha passat res massa greu, però m'he exposat a molt de risc amb els nius de baldritja balear o les nonetes, baixant penya-segats com el de La Mola, Cap de Barbaria, qualche illot de Pitiüses. Fins hi tot, en qualche moment he hagut de deixar el lloc de feina apurat. Vull remarcar el fet que sortir al camp t'exposa, com la vida mateixa, i has d'anar alerta.

Dins del món de l'ornitologia estàs especialitzat en l'estudi de les aus marines. Quins projectes has fet amb la SEO?

He col·laborat amb diversos grups de conservació. A Tenerife vaig estar primer a ATAN (Asociación Tinerfeña de Amigos de la Naturaleza), i l'any 93 es creà la delegació de SEO/birdlife a Canàries, concretament a La Laguna. A partir d' aquell moment em vaig fer membre de la SEO. A Balears he col·laborat amb el GOB Formentera en el tema del mussol banyut, un projecte de SA NOSTRA. També he participat en censos d'aus aquàtiques, concretament del soterí (*Podiceps nigricollis*). A amb el GEN d'Eivissa vaig participar fent censos de corb marí i falcó, i a Mallorca segueixo col·laborant amb el GOB. Però amb la SEO mai he perdut el vincle. Estant a Formentera la SEO pensà amb mi per a participar en el projecte Life del virot, crec que va ser l' any 2000. A partir d'aquell moment vaig mantenir el vincle



PATRICIA ARBONA



JON IZETA

amb la SEO en la part de conservació, per temes de denúncies a l'illa i amb el tema de l'IBAs (Important Bird Areas) terrestres a Formentera i Eivissa.

Què penses de l'anellament?

El tema de l'anellatge ha canviat molt, a Balears i a tot Espanya. Quan un manipula un animal ho fa amb els permisos i amb una conducta ètica però, a més a més, ha de sentir la responsabilitat d'aprofitar la informació que s'obté, que serveixi per a qualche cosa perquè anellar no és conservació, tan sols és una eina. Si la informació obtinguda no surt més enllà d'una llibreta o un disc dur no és conservació i

és preferible no agafar els animals. Quan estic manipulant una baldritja, ratespinyades o qualsevol altra espècie m'arrisc que li passi alguna cosa. Amb el sistema de trampeig, per exemple, et pot passar que et cau un animal i queda a disposició d'una rata o d'un moix. Sempre t'exposes que passi alguna cosa i si, a més a més, no aprofites la informació, perquè has estat molestant l'animal?. No és el mateix observar un animal amb prismàtics que anellar-lo. Això no vol dir que estigui en contra de l'anellament, ans al contrari, sóc partidari de marcar animals amb tecnologies noves com GPS, anelles de colors, marques alars, raditransmissors i geolocalitzadors. En sóc partidari, perquè uns pocs individus ens poden donar molta

informació (sobre les àrees d'alimentació, nidificació o hivernada) per poder aplicar i prendre mesures de gestió i conservació. Una altra cosa diferent és que l'administració competent en matèria de medi ambient empri les dades obtingudes per dur-les a terme. En definitiva, sóc partidari de la manipulació sempre que estigui ben justificada.

Quins altres projectes tens en marxa o de cara al futur?

Més que nous projectes en marxa, ara mateix el que més m'interessa és acabar la feina que he estat fent. Analitzar les dades, donar-los forma i publicar-les, especialment les obtingudes amb les ratespinyades, ja que control el seguiment d'algunes colònies i els moviments que realitzen. Vull tancar alguns capítols. També el que et comentava abans sobre l'estudi dels falcons. Crec que ja en tenc abastament, de feines. Això no lleva que no vagi a censar mensualment aus aquàtiques a embassaments artificials, un projecte que tenc en marxa amb amics de Mallorca, Eivissa i Menorca. En el meu cas m'encarreg del de Son Ferriol, altres companys de l'embassament d'Inca, dels de Menorca, etc.

Com a naturalista i freelancer creus que tens futur per poder viure d'això o és més bé una cosa per passar gust?

Jo duc d'autònom o treballador freelance, com tu dius, des del 2004. I no t'engany si et dic que aquests anys no han estat fàcils. No aconsegueixes feina simplement fent-te autònom. Has de conèixer molta gent, saber quines són les prioritats de conservació i els interessos dels espais naturals públics, estar en contacte amb entitats importants com el GEN-Eivissa, el GOB, la SEO. El que passa és que amb la crisi la cosa està ben complicada, sobretot amb l'efecte de les importants retallades. Ara més que mai t'has de centrar en saber quines són les prioritats, i aquestes passen per la conservació de les espècies més emblemàtiques, les que estan en pitjor estat de conservació. La vida d'un freelancer és anar veient com cercar feina durant aquesta època, intentar fer pinya amb altres companys, realitzar petits projectes ... i veure com sortim d'aquesta etapa d'incertesa, perquè la veritat és que no sabem el que passarà. •

Podeu visitar el seu blog de ratespinyades a l'adreça:

<http://murcielagosbalears.blogspot.com/es/>

Quadern de camp

Per **Steve Nicoll**

Feb 5 Observat un exemplar jove de gavina cendrosa *Larus canus* al port de Palma. Cada vegada són més nombroses les cites d'aquesta espècie considerada raresa a les Illes Balears. Maties Rebassa.

Feb 8 Observació de diverses gavines trespinyades *Rissa tridactyla* a Cap Formenter, Mallorca, 7 exemplars el dia 8 de febrer i 1 exemplar de primer any el dia 6 de febrer. Maties Rebassa, Steve Nicoll.

Feb 21 Cada any des de 2008 la gavina fosca *Larus fuscus* amb anella de lectura 2Z passa l'hivern al Port de Palma. Aquesta gavina va ser anellada quan era un pollet el juny de 2008 a Holanda.

Abril 9 Fotografiat i escoltat el reclam d'un ull de bou siberià *Phylloscopus collybita tristis*. Aquesta subespècie, considerada raresa, se diferencia del nominal per l'absència del color groc i verd al plomatge i perquè té un reclam característic. Cria a Sibèria i hiverna al sud de l'Himàlaia. Maties Rebassa, Susana Quintanilla, Lalo Ventoso, Juanjo Bazán.

Abr 13 Dues rareses anellades fins a la data durant la campanya de migració prenupcial que s'ha fet a l'illa de l'Aire (Menorca) per part de la SOM (Societat Ornitològica de Menorca). El 13/04 s'anella un exemplar de busqueret em-



MATIES REBASSA

Ull de bou siberià, *Phylloscopus collybita tristis*

mascarat *Sylvia hortensis*, una espècie considerada raresa a Balears, però de presència regular cada any. El 21/04 s'anella una raresa nacional, un exemplar de busqueret xerraire *Sylvia curruca*. Aquesta espècie, tot i que està àmpliament distribuïda per gran part dels països del nord d'Europa i amb hivernada al sud del desert del Sàhara i Àsia, té un pas migratori molt oriental a través de l'est de la Mediterrània.

Aquesta primavera hem notat un pas migratori notable d'espècies escasses o difícils d'observar com el coablanca ros *Oenanthe hispanica*, l'ull de bou pàl·lid *Phylloscopus bonelli*, l'oronella coarogena *Hirundo daurica* i gaig blau *Coracias garrulus*. En part, potser, la causa de la participació i mobilització dels ornitòlegs al Big year. El total d'espècies observades pels participants ja supera les 200 en aquests moments. •



SOM

Busqueret emmascarat, *Sylvia hortensis*